



A jelölt kód száma:

Državni izpitni center



P 2 4 1 A 1 0 3 1 1

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2024. május 29., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz két értékelőlap is mellékelve van.

A nem művészi szöveget tartalmazó perforált lapot a jelölt ki is tépheti.

SAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassa vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon!

A feladatlap 22 feladatot tartalmaz, és összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük a lehetséges pontszámot is.

A megoldásokat írja olvashatóan, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően, írott betűkkel az erre kijelölt helyre! Csak golyóstollat vagy töltőtollat használhat. A feleletválasztós feladatoknál – ha a feladat utasítása nem kívánja másképp – csak egy betűjelet karikázzon be! Az esetleges rossz megoldást húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 4 üres.

[illegible]



Melléklet az 1. feladatlaphoz

1. **A világon mintegy egymilliárd ember alultáplált, az élelmiszer-pazarlás mégis növekszik. A megtermelt élelmiszer fele pocsékolódik el. Egy magyar háztartásban évente átlagosan 50 ezer forint értékű élelem landol a szemetesben.**
2. Kárba vész a világon megtermelt élelmiszer fele, összesen kétmilliárd tonna – derül ki egy Nagy-Britanniában készült jelentésből. Az okok között a rossz betakarítási gyakorlat, a helytelen tárolás és szállítás, a szigorú eladási határidők, a piacokon keletkező hulladékok és a vásárlók pazarlása egyaránt szerepel. Manapság durván négy milliárd tonna élelmiszert termelünk évente. Becslések szerint ennek mintegy 30–50 százaléka – 1,2–2 milliárd tonna – soha nem jut el az emberek gyomrába. Magyarországon háztartásonként száz kiló élelmiszer-hulladék keletkezik. Bár ez a fogalom meglehetősen tág; a bontatlan konzervtől kezdve a vacsoramaradékon keresztül a konyhai hulladékgig beletartozik minden olyan étel, amelyik bekerült az élelmiszerláncba, de nem fogyasztottak el.
3. A Magyar Élelmiszerbank Egyesületet hét éve foglalkoztatja az a gondolat, hogyan tudnának segíteni a pocsékolás csökkentésében. Ragyogónak tűnő megoldást találtak: a felesleges, szavatossági idő közeli, nem első osztályú, vagy a termeléskor keletkezett élelmiszer minőségű, de hulladékként elkönyvelt veszteséget nem dobják ki, hanem segítik eljuttatni a rászorulóknak.
4. Cseh Balázs, az egyesület elnöke szerint a legtöbb ember nem tudja, hogy az élelmiszer kidobásának milyen hatalmas környezeti és társadalmi terhe van. Persze nem csupán a háztartások ügye mindez. A mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban, a vendéglátásban és a kereskedelemben is van veszteség és pazarlás. Egyrészt a fogyasztói elvárások miatt, például hogy mondjuk még karácsony napján is lehessen válogatni a szaloncukrok közül, másrészt az élelmiszerbiztonsági előírások következtében, amelyek jóval szigorúbbak, mint az élelmiszerek valódi eltarthatósági ideje. A legnagyobb veszteség persze az, ami a fogyasztóknál keletkezik, hiszen azt tudatosabb döntésekkel minimálisra lehetne csökkenteni.
5. „A világon mintegy egymilliárd ember alultáplált” – mondta Cseh Balázs. Ha kevesebbet vásárolunk, akkor csökken az összes kereslet, és ez hozzájárul az élelmiszerek árának csökkenéséhez. Ez pedig lehetővé teszi, hogy azok is hozzájussanak az élelmiszerhez, akik eddig nem tudták megfizetni. Az élelmiszer-hulladék csökkentése tehát olcsóbbá teszi az ennivalót, ezáltal hozzájárul az élelmiszer-szegénység csökkentéséhez.
6. Az élelmiszerek pazarlása az elnök szerint nemcsak anyagi, hanem kulturális kérdés is. Az élelmiszerek erkölcsi értéke ugyanis alacsonyabb a fiatal generáció esetében, mint például a világháborút is átélt idők körében. Szabó Márton agrárközgazdász-elemző azt mondja, nagyon fontos kérdés, hogy mennyire értékeli azokat a javakat, amelyekért pénzt adunk ki. Erre a legkomolyabb hatással az van, hogy mekkora erőfeszítésbe kerül a megszerzésük, s ez abból derül ki, hogy a jövedelemnek mekkora részét teszik ki az ilyen kiadások.
7. Ha az élelmiszerfogyasztást összevetjük a fogyasztók jövedelmi helyzetével, jelentős különbséget tapasztalunk az alsó és a felső jövedelmi csoportban élők élelmiszer-kiadásai között. Még élelmiszertípusonként is különbözik az eltérés mértéke: a leggazdagabbak például másfélszer annyit költenek kenyérgabonából készült termékekre, mint a legszegényebbek, míg a gyümölcsre fordított kiadásuk közel négyszerese a szegényekének. A szerényebb anyagi körülmények között élők elmaradása különösen nagy a drágább húsfélésegek, halak, sajtok vonatkozásában.
8. A KSH adatai szerint az elmúlt húsz évben szinte minden élelmiszerből kevesebbet fogyasztanak Magyarországon. S a fogyasztás folyamatosan átrendeződik az olcsóbb árufélésegek irányába.

(A Vas Népe nyomán)



Üres oldal



Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat!

1. Melyik stílusréteg jegyei vannak túlsúlyban a mellékelt szövegben? Húzza alá a megfelelő szót!

társalgási tudományos és ismeretterjesztő publicisztikai hivatalos

(1 pont)

2. Az 1. feladatban aláhúzott stílusrétegre vonatkozóan egészítse ki a következő táblázatot!

Stílusjegy	Példa a mellékelt szövegből
szakszavak használata	
	1,2–2 milliárd tonna élelmiszer

(2 pont)

3. Adjon címet a mellékelt szövegnek!

(1 pont)

4. Foglalja össze röviden a 4. rész témáját!

(2 pont)

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

A mai fiatalok többsége nem érzékeli az élelmiszerek valós értékét.	I	H
Szabó Márton a Magyar Élelmiszerbank Egyesület elnöke.	I	H
A gazdagok kétszer annyi gyümölcsöt fogyasztanak, mint a szegények.	I	H
Minél több élelmiszert dobunk ki, annál drágább lesz az élelmiszerek ára.	I	H

(4 pont)

6. Fejezze be a mondatot a 2. rész alapján! Legalább két okot említsen!

Az élelmiszer azért vész kárba, mert _____

(2 pont)



7. Milyen élelmiszereket nem lenne szükséges kidobni a pazarlás csökkentése érdekében?
Legalább kettőt említsen!

(2 pont)

8. Írja ki az 1. részből a *landol* szó szövegbeli jelentését, majd írjon egy mondatot a szó másik jelentésével!

Szövegbeli jelentés: _____

Mondat a másik jelentéssel: _____

(2 pont)

9. Írja ki a 6. részből a következő szó és szó szerkezet megfelelőjét!

fizetünk _____

nehéz hozzájutni _____

(2 pont)

10. Készítse el az *alultáplált* szó szócikkét a Magyar értelmező kéziszótár számára!

(2 pont)

11. Írja ki a megadott jelentésnek megfelelő kifejezést a 6. részből, majd egészítse ki értelem szerűen az alábbi mondatot!

nemzedék: _____

hadsereggel vívott fegyveres harc: _____

Az első kiírt szó eredetét tekintve _____ szó.

(3 pont)

12. Bontsa szóelemekre az alábbi szót!

T – szótő, K – képző, J – jel, R – rag

helyzetével

(2 pont)



13. Írja le az alábbi képzett szavak szótövét!

kulturális: _____

pazarlása: _____

(2 pont)

14. Írja ki a 8. részből a mozaikszót, majd írja be a mondatba a toldalékolt alakját!

Mozaikszó: _____

Cégünk nemrég szerződést kötött a _____ néhány statisztikai adat feldolgozása ügyében.

(2 pont)

15. Írja le az alábbi szerkezeteket a mértékegységek megfelelő jelével!

30–50 százaléka: _____

1000 kilót: _____

(2 pont)

16. Írja be a táblázatba az utasításnak megfelelő adatokat!

Szó	Így ejtjük	A szóban érvényesülő mássalhangzótörvény
összevetjük		
különbözik		

(4 pont)

17. Melyik igealak illik a mondatba? Írja be a vonalra a megfelelő betűjelet!

_____ mi is minél több friss gyümölcsöt!

- A fogyasztunk
- B fogyasszunk
- C fogyasszuk
- D fogyasztjuk

(1 pont)



P 2 4 1 A 1 0 3 1 1 0 8

18. Írja ki a mondatból a két igét, majd karikázza be a helyes állítások előtti betűjelet!

A Magyar Élelmiszerbank Egyesületet foglalkoztatja az a gondolat, hogyan segíthetnének a pocsékolás csökkentésében.

Igék: _____

Állítások:

- A Mindkét ige tárgyas ragozású.
B Az egyik ige kijelentő módú.
C Az egyik ige igekötős.
D Az egyik ige ható ige.

(3 pont)

19. Alakítsa át az állító mondatot tagadó mondattá, a tagadót állítóvá!

A legnagyobb veszteség a fogyasztóknál keletkezik.

Az élelmiszer egy része soha nem jut el az emberek gyomrába.

(2 pont)

20. Az alábbi mondat alapján írja be a megfelelő szószerkezeteket!

A fogyasztás folyamatosan átrendeződik az olcsóbb árucéleségek irányába.

A szószerkezet fajtája	Példa
alany-állítmányi	
módhatározós	
minőségjelzős	

(3 pont)

21. Állapítsa meg, milyen viszony van az 5. rész megadott mondatai között! Írja be a táblázatba a viszonyt jelölő kötőszót is!

Mondat	Viszony	Kötőszó
a 2. és a 3. mondat között		
a 3. és a 4. mondat között		

(4 pont)

[illegible]



Üres oldal



Üres oldal



Üres oldal